

QP Code : 25961

(3 Hours)

[Total Marks :100]

N.B. : (1) Figures to the right indicate full marks.

Q.I. Answer in not more than one or two sentences

10x2=20

1. What is meant by urbanization?
2. When is a person disqualified to act as a natural guardian?
3. List any two conditions the contravention of which makes the Hindu marriages void.
4. What is the punishment for demanding dowry?
5. Enumerate any two grounds under which a wife alone can seek divorce under the Hindu Marriage Act.
6. What is the object of Family Court Act ?
7. What is the difference between patrilocal and matrilocal family?
8. What is the punishment for attempt to commit sati?
9. Who are capable of giving a child in adoption ?
10. Lay down any two situations when a Hindu wife is entitled to live separately from her husband without forfeiting her right to maintenance.

Q.II. Short notes on any four

5x4=20

1. Duties of a Karta
2. Uniform Civil Code
3. Children of voidable marriages
4. Divorce by mutual consent
5. Vidhya dhan
6. Evolution of the institution of marriage

Q.III. Answer any two from the following:

6X2=12

Give reasons for your answers

- i. Asmita, a divorced Hindu woman dies intestate. She is survived by her son, daughter, her sister and mother, ex-husband and mother-in-law. She has left property given to her by her father before his death.
 - i. Who will be entitled to her property after her death?
 - ii. If Asmita was a childless widow, what difference it would make to her succession?

[Turn over

2. Atul wants to adopt a daughter. However, his wife who is of unsound mind, but not declared so by a competent court, does not give her consent. Atul however adopts a daughter D.
 - I. Who will be entitled to Atul's property after his death ?
 - II. What are the conditions necessary for Atul to adopt D?

3. Meena is married to Mohan under Hindu marriage act. Mohan was impotent at the time of marriage and continues to be so. Meena is having an adulterous relationship with K.
 - i. What rights Meena has with respect to her marriage?
 - ii. Does Mohan have any rights against Meena?

Q. IV. Answer any four from the following:

12x4=48

1. Elucidate different grounds of divorce. Explain desertion and cruelty as grounds of divorce.
2. "Partition becomes final and cannot be re-opened." Discuss
3. Elucidate the object of adoption under Hindu Law. Explain in detail capacity of a female Hindu to take in adoption.
4. Discuss the different types of guardians and their powers.
5. Explain coparcenary system under Mitakshara school.
6. Explain the general rules of succession in case of a Hindu male.

(मराठी अनुवाद)

(३ तास)

(एकूण गुण : १००)

१. एक किंवा दोन वाक्यात उत्तरे लिहा :--

(१० × २ = २०)

- (१) शहरीकरण म्हणजे काय ?
- (२) एखादा पालक नैसर्गिक पालक म्हणून राहण्यास कधी अपात्र होतो ?
- (३) ज्या अटीचे उल्लंघन केल्यास हिंदू लग्न अवैध होऊ शकते अशा कोणत्याही दोन अटी नमूद करा.
- (४) हुंडा मागण्यासाठी काय शिक्षा आहे ?
- (५) हिंदू विवाह कायद्यांतर्गत फक्त हिंदू बायको घटस्फोट मागू शकते अशी कोणतीही दोन कारणे सांगा.
- (६) कौटुंबिक न्यायालय कायद्याचा हेतू काय ?
- (७) पितृसत्ताक (patrilocal) आणि मातृसत्ताक (matrilocal) कुटुंबातील फरक काय ?
- (८) सती जाण्याचा प्रयत्न करणाऱ्यास शिक्षा काय ?
- (९) मुलास दत्तक देण्यासाठी कोण पात्र असतात ?
- (१०) अशा कोणत्याही दोन परिस्थिती सांगा की ज्यामुळे हिंदू बायको तिच्या अदरनिर्वाहाचा हक्क अबाधित ठेऊन नवऱ्यापासून वेगळे राहू शकते.

२. टिपा लिहा (कोणत्याही चार) :--

(५ × ४ = २०)

- (१) कर्त्याची कर्तव्ये
- (२) समान नागरी कायदा
- (३) रद्दबादल लग्नापासून झालेली मुले
- (४) सहसम्मतीने घटस्फोट
- (५) विद्या धन
- (६) लग्न या संस्थेची उत्क्रांती

३. खालीलपैकी कोणतेही दोन लिहा :--

(६ × २ = १२)

- (१) अस्मिता, हि एक घटस्फोटीत महिला मृत्युपत्र न करता मरण पावते. तिच्या पश्चात तिचा मुलगा, मुलगी, आई, बहिण, महिला नवरा आणि सासू आहेत. तिच्यामागे तिच्या वडिलांनी त्यांच्या मृत्युपूर्वी दिलेली मालमत्ता आहे.
 - (i) तिच्या मृत्युनंतर तिच्या मालमत्तेसाठी कोण पात्र आहेत ?
 - (ii) जर अस्मिता ही निपुत्रिक विधवा असती तर तिच्या मालमत्तेचे वारसांतर्गत हस्तांतरणामध्ये काय फरक पडला असता ?
- (२) अतुलला एक मुलगी दत्तक घ्यावयाची आहे. परंतु त्याची बायको जी वेडी (बिघडलेल्या मनाची) आहे. पण तसे कायदेशीरपणे न्यायालयाने जाहीर केलेली नाही, परवानगी देत नाही. तरीही, अतुल एक मुलगी ड दत्तक घेतो.
 - (i) अतुलच्या मृत्युनंतर त्याची मालमत्ता कोणास मिळेल ?
 - (ii) ड या मुलीस दत्तक घेण्यासाठी अतुलला कोणत्या महत्वाच्या अटी आहेत.

[TURN OVER]

- (३) हिंदू विवाह कायदांतर्गत मीनाचे मोहनशी लग्न झाले. मोहन हा लग्नाच्यावेळी नपुंसक होता आणि नंतरही तसाच राहतो. मीनाचे क सोबत व्यभिचारी संबंध आहेत.
- मीनाला तिच्या लग्नासंबंधात कोणते हक्क आहेत ?
 - मोहनला मीनाविरोधात काही हक्क आहेत काय ?

४. खालीलपैकी कोणतेही चार लिहा :--

(१२ × ४ = ४८)

- घटस्फोटासंदर्भातील कारणे सांगा. तसेच, परित्याग आणि कुरता ही घटस्फोटासंदर्भातील कारणे स्पष्ट करा.
- “विभागणी ही अंतिम असते आणि पुन्हा उघडता येऊ शकत नाही” चर्चा करा.
- दत्तक या संकल्पनेचा हिंदू कायदांतर्गत हेतू सांगा. हिंदू स्त्रीची दत्तक घेण्यासाठीची क्षमता स्पष्ट करा.
- वेगवेगळ्या प्रकारचे पालक आणि त्यांचे हक्क यावर चर्चा करा.
- मिताक्षर कायदांतर्गत सदहिस्सेदार प्रणाली स्पष्ट करा.
- हिंदू पुरुषांच्या वारसासाठीचे सामान्य नियम स्पष्ट करा.

-----5-----